

Recenzja dorobku naukowo-dydaktycznego Pana dr. Hadriana Ciechanowskiego

1. Podstawowe dane o kandydacie

P. Dr Hadrian Ciechanowski, ur. 3 lipca 1990 r., uzyskał stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie historii 19 czerwca 2018 r., nadany mu został na podstawie uchwały Rady Wydziału Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Według mojej wiedzy nie ubiegał się uprzednio o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Dr H. Ciechanowski posiada bogate doświadczenie w pracy naukowo-zawodowej. W latach 2013-2019 zatrudniony był w Archiwum Państwowym w Toruniu, najpierw jako młodszy archiwista, potem jako archiwista. Od 1 października 2019 do 30 września 2022 pracował w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, jako adiunkt naukowy, a od 1 października 2022 do 30 września 2024 r. w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu jako adiunkt naukowo-dydaktyczny.

2. Obowiązujące przepisy prawa

Na dzień wszczęcia ocenianego postępowania habilitacyjnego był obowiązujący art. 219 ust. 1 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U.2018 poz. 1668). Stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej, a także wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

3. Informacje o ocenianych osiągnięciach naukowych

Tytuł osiągnięcia naukowego

Podstawą ubiegania się Dr Hadriana Ciechanowskiego w aktualnym postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego jest książka pt. *The system of public registers in the Kingdom of Prussia and its impact on the development of public registers in Poland in the 20th and 21st centuries*, opublikowana w roku 2023 w Toruniu przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, ISBN 978-83-231-5033-6, ss 261.

Dane naukometryczne P. Dr Haryana Ciechanowskiego na dzień wszczęcia postępowania habilitacyjnego

Sumaryczna punktacja ministerialna 1047

Liczba cytowań wg Google Scholar 27

Indeks Hirscha 3

Informacja o liczbie publikacji naukowych, monografii, rozdziałów w monografiach

Dane po uzyskaniu awansu, po uzyskaniu stopnia doktora

- monografie: 2
- rozdziały w monografiach: 15
- artykuły: 14
- sprawozdania: 3

Dane przed uzyskaniem stopnia doktora

- rozdziały w monografiach: 15
- artykuły: 4
- sprawozdania: 3
- recenzje: 3
- artykuły popularno-naukowe: 3

Informacja o najważniejszych czasopismach, w ramach których kandydat publikował swoje prace naukowe

Archeion, Archiwista Polski, Archiwa-Kancelarie-Zbiory, International Journal of Social Sciences, Journal on European History of Law, Wschodni Rocznik Humanistyczny

Informacja, czy kandydat odgrywał wiodącą rolę w ramach powstawania współautorskich prac naukowych

Tak, przykładem jest projekt 02.10.2019-01.04.2023 r. grant Narodowego Centrum Nauki nr 2019/32/C/HS3/00121 Sonatina 3 pt. System rejestrów publicznych w Królestwie Pruskim i jego wpływ na rozwój rejestrów publicznych w Polsce w XX i XXI w. – kierownik grantu.

Ocena wskazanego przez kandydata osiągnięcia naukowego

W mojej opinii praca wskazana przez Dr Hadriana Ciechanowskiego w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego, książka pt. *The system of public registers in the Kingdom of Prussia and its impact on the development of public registers in Poland in the 20th and 21st centuries*, opublikowana w roku 2023 w Toruniu przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny historii.

Istotna aktywność naukowa

Po uzyskaniu stopnia Doktora, Kandydat wziął udział w sześciu konferencjach międzynarodowych, i dziewięciu krajowych, brał udział w redakcjach naukowych dwóch monografii, odbył dwie kwerendy; w The National Archives w Kew, i Polskiej Misji Historycznej przy Uniwersytecie Juliusza i Maksymiliana w Würzburgu a także staż naukowy w Brandenburgisches Landeshauptarchiv w Poczdamie. Od r. 2023 jest członkiem rady redakcyjnej, (editorial board), serii wydawniczej *Studies in the History of Privacy* wydawanej przez Brill Publishing.

Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę

Po uzyskaniu stopnia Doktora, Kandydat pełnił funkcję kierownika naukowego jednej konferencji międzynarodowej, oraz kierownika naukowego albo sekretarza siedmiu konferencji krajowych.

Inne informacje i uwagi

Recenzowana praca dotyczy istotnego zagadnienia historii rejestrów publicznych. Dr Hadrian Ciechanowski wybrał dla swojej rozprawy temat istotny z punktu widzenia dziejów administracji, czy archiwistyki, lecz zarazem trudny. Chodzi bowiem w pracy nie o statyczne przedstawienie katalogu rejestrów, lecz przede wszystkim o ukazanie wpływu rozwiązań przyjętych w Królestwie Pruskim i Rzeszy Niemieckiej na rejestry tworzone w Polsce. Ramy chronologiczne pracy obejmują z konieczności wiek XIX i stulecia wcześniejsze, z drugiej zaś strony jako data graniczna pojawia się wiek XXI.

Podkreślić należy, że praca tak rozległa przynosi wiele istotnych ustaleń, a z pewnością tak dokładne omówienie tyłu rejestrów samo w sobie jest dużym osiągnięciem.

Uznać należy, że Autorowi udało się wykonać w pełni to, co dla pracy było celem i założeniem nowatorskim, a więc ukazany jest wpływ rejestrów pruskich i szerzej niemieckich na kształtowanie rejestrów polskich. Wpływ ten, jakkolwiek dostrzegany w opisach dziejów poszczególnych rejestrach, nie był jednak tak dokładnie omawiany w aspekcie całościowym. Szczególnie cenne w pracy są opisy dotyczące momentu wprowadzania konkretnych rejestrów w administracji polskiej. Rozdział ten jest nieduży, mieści się na s. 194 – 223, lecz właśnie on jest w mojej opinii najistotniejszą częścią pracy.

O ile opisy samych rejestrów i okoliczności wprowadzania tychże są opisane precyzyjnie, to zabrakło mi pogłębionej analizy tła wydarzeń, przede wszystkim ludzi, motywów, jakie nimi powodowały aby wykorzystać takie właśnie „pruskie” rozwiązania. Rozumiem, że takich śladów może być niewiele, lecz należało przedstawić hipotezy badawcze, ubarwiające narrację. Brak też opisu, jak nowe rejestry i zasady były przyjmowane w społeczeństwie, a choćby dla nowego prawa o aktach stanu cywilnego z roku 1955 dałoby się znaleźć uwagi i dyskusje, np. w ówczesnej prasie. Właśnie dla tej regulacji okoliczności jej wprowadzenia są interesujące z punktu widzenia uwarunkowań politycznych, był przecież dostępny inny model, wschodni którego wprowadzenie mogło przynieść rozmaite korzyści. Dlaczego wybrano zatem wzór pruski? Przecież po II wojnie światowej pruskie odniesienia

były źle widziane, ale jednak zostały zastosowane, pojawia się więc pytanie, czy nic z tej dychotomii nie znalazło odbicia w źródłach? Może to być temat na kolejną pracę. Rejestry były także podstawą dla tworzenia rozmaitych statystyk, jakie zwłaszcza w XIX wieku przedstawiano jako panaceum na wszelkie problemy administracji. Ten wątek również wymaga pogłębienia.

W pracy wykorzystana została metoda analizy systemowej, opisana jest we wstępie, na stronach 11 -12. Takie podejście wymaga bardzo dokładnego przeanalizowania poszczególnych elementów i połączeń systemowych. Uznać należy, że zarówno wybór metody był właściwy, jak i samo jej wykorzystanie przeprowadzone zostało w sposób bardzo dobry i przekonujący.

O ile sytuacja rejestrów w Królestwie Pruskim została opisana bardzo dokładnie, to mniej uwagi Autor poświęcił zaborowi austriackiemu. W mojej opinii należało poświęcić więcej uwagi temu zagadnieniu, dlaczego wybrano rozwiązania pruskie, a nie austriackie, temat jest wprawdzie poruszony, ale jako zagadnienie poboczne.

Bibliografia jest obszerna, zabrakło mi jednak pracy, która byłaby dobrym uzupełnieniem właśnie gdy idzie o przedstawienie sytuacji zaboru austriackiego, jest to książka Daniela Krzysztofa Nowaka, *Austriackie katastry gruntowe na terenie Galicji: Metryka Józefińska (1785-1789), Metryka Franciszkańska (1819-1820) i Stały Kataster Galicyjski (1844-1854) : studium źródłoznawcze* Krosno, Wydawnictwo Ruthenus, 2020, ISBN 978-83-7530-670-5.

Sądzę, że język angielski jako język rozprawy nie był najlepszym rozwiązaniem, tym bardziej, że często porównywać należało w niej terminy niemieckie i polskie. Utrudnia to lekturę, zwłaszcza czytelnikowi nie władającemu biegle niemieckim i polskim.

Konkluzja

Stwierdzam, że Dr Hadrian Ciechanowski przedstawił osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej historia, a także wykazał się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni. Wnoszę do Rady Dyscypliny Historia Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu o nadanie Dr Hadrianowi Ciechanowskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia.

